



„EMMA” Elfeleltt Magyar Múemlékekért Alapítvány
2090 Remeteszölös, Banka u. 24.
kapcsolat@magyarmuemlek.hu
http://magyarmuemlek.hu
Tel.: +36 30 211 3182

Árpád-kori emlékeink Budapesten és környékén I.

Épített emlékeink ápolásáért és a műemlékek ismertségéért tenni akarók adójának 1%-át fölhasználva válogatta, fotózta és szerkesztette az „EMMA” Elfeleltt Magyar Múemlékekért Alapítvány, 2022-2023-ban. Köszönjük a támogatást, valamint az Ikontent és a HTSART önzetlen segítségét.

Dömös



Az 1107-ben alapított, XI. századi királyi palota felhasználásával épült prépostsági templom szentélyének maradványai alatt látható az eredeti kőfaragványokkal, hitelesen rekonstruált altemplom. Megmaradtak a félköríves szentélyt tartó oszlopok talpzatai és díszesen faragott lábazatai.

Dunakeszi



A XIV-XV. században egy támpillérekkel megtámasztott, a nyolcszög három oldalával záródó gótikus szentélyt építettek a XIII. századi román stílusú körtemplomhoz. Ma a templomból a szentély látható, valamint a 3-5 méteres falmaradványok, faragott, enyhén íves kváderkövekkel. Az északi falban szentségtartó fülke helye. (Alagimajor)

Esztergom



A várat a XI. században kezdték építeni, és a XII. század végén megújították. A ma álló részekből románkori a Szent István terem, a sokszögletű lakótorony, az első konyha, a Nagyterem, a Kis Román Palota és az Ispáni ház. A palotaegyütteshez keletről egy román előzményekre visszavezethető zártkert (Lipót-terasz) kapcsolódik.

Esztergom



A X. századi, faragott kőből épült, bordás keresztboltozatú, rózszaablakos várkapornát az 1180-as években átépítették. A XVI-XVII. században beomlott. Az eredeti állapotot a vár rekonstrukciójakor helyreállították. A falakon XIII-XIV. századi freskók, a homlokzaton béletteles, 2-2 különböző díszítésű, oszlopos román kapu. A palota felé egy másik, zegzugos ívű kapu nyílik.

Esztergom - Pilisszentlélek



A XIII. században épült, egyenes záródású, téglalap alakú, pálos templom és kolostor romjainak jó része föltáratlan. Láthatók a 13 helyiséges kolostor alapfalai és a templomhajó déli falának 5-6 m magas maradványai. Szentélyében a kőoltárt helyreállították.

Fót - Templomdűlő



A XIII. század első felében épült román stílusú, egyhajós, félköríves záródású templom szentélyét a XIV-XV. században megnyújtották, és kívülről a nyolcszög felével zárták. 2023-ban megkezdődött a megmaradt 1-1,5 méter magas alapfalakból való újjáépítés.

Pilisszentkereszt



A XII-XIII. században épített **ciszterci** templomnak és kolostornak mára csak csekély romjai maradtak. A faragványok, kövek egy része a római katolikus plébánia kertjében lévő kőtárban látható. A többi föltárt maradványt a helyszínen, fatetővel fedve védik.

Pomáz - Nagykovácsi-pusztta



XIII-XIV. századi üvegghuta közel 2 méter magas romjai állnak egy XII. századi, ciszterci templom tetővel védett maradványai mellett. A föltárás során az üveggyártó kemencék speciális kialakítású építőelemei, valamint vasmegmunkálásra utaló nyomok és középkori üveggyártás termékei kerültek elő.

Tök



A XII. századi templom vegyes kőből épített falai 5-6 méter magasan állnak. Félköríves szentélye részben kiomlott, a homlokzat teljesen elpusztult. Különlegessége a hajó két szemközti falába mélyedő egy-egy negyedköríves záródású fülke, melyekbe mellékoltárok nyúltak. 2022-ben környéki kövek fölhasználásával konzerválták.

Visegrád



A XI. század eleji kis templomból a század végén jóval nagyobb, freskóval díszített prépostsági templomot építettek, mely már a XII. század végén elpusztult. Maradványait (kevés alapfal) konzerválták, néhol - a leírások alapján - fallal is kiegészítették.

Visegrád - Sibrik-domb



A tatárjárás során elpusztult X-XI. századi ispánsági vár IV. századi római castrumra épült. Udvarán kápolna és kőpalota volt, körülötte egy egész város, több templommal. Köveit az 1242 után épült fellegvár és alsóvár építkezésénél használták fel, de alapfalai állnak.

Visegrád - Sibrik-domb



A Duna parton, az út mellett római tábor kapuerődítményének maradványai állnak. A romokra a XIII. században négyszögletes lakótorony épült, melynek alapfalai ma is felismerhetők.

Visegrád



A fellegvárral egységes védelmi rendszert képező alsóvár (Salamon torony) a XIII. század második felében építették román, majd koragót stílusban, oszlopos kandallókkal, gazdagon tagozott ikerablakkal. A hatodik szinten gyilokjárós, pártázatos falakkal övezett tetőterasz.

Zsámbék



1220-1250 között, kváderkőből épült bazilika romja. Tornyai és homlokzata későromán, hajója koragótikus. A XV. században át-, a XVIII-ban újjáépítették. A XIX. század vége óta többször, részben megtartó, konzerváló módon állították helyre. Az oszlopfők faragása néhol még látható, a főhajó egyik oszlopa összenőtt nyakú madarakat ábrázol. Mellette XV. századi, gótikus kolostor romjai.